

היי דרומה, לסיני!

בתחילה בא איום המצעד הגדול. אם לא ימצאו אומות העולם (בשיתוף פעולה עם מדינת ישראל) פתרון לבקשת פליטי מלחמת סלסטין איימה הלבנון, יקומו כל הפליטים, יושבי המחנות ויחזרו לבתיהם הנמצאים בתחום ישראל. שום שימוש בכוח לא ירתיעם. תאריך המצעד נקבע ל-1 בינואר 1951. יומיים לפני המועד, משלא באה תשובה מאיזה צד שהוא, נדחה המצעד. מאז נשכת כליל, פליטי סלסטין המשיכו לשבת במחנותיהם. לחיות על קיצבת מוסדות הצדקה הבינלאומיים,

בישיבת המלאה האחרונה בפברואר 1951, קיבלה הליגה החלטה ליישב את 700.000 הפליטים בארצותיהם. מבלי שהורב יגוע, כמובן, בוכיותיהם של אלה, בדבר החזרת רכושם או קבלת פיצויים (העולם הזה 693). אחר כך שוב נשכת הנושא, הפליטים המשיכו לשבת במחנותיהם.

עד אשר הודיע השבוע גיימס קיין, סגן המנהל של סוכנות האו"ם לסעד ולעבודות צבאיות לפליטי ארץ-ישראל, שאו"ם מעבד עתה את התוכנית ליישוב 50.000 פליטים בחצי האי סיני. החלטה זו נתקבלה על פי תוכנית, שהוצעה ע"י ממשלת מצרים.

דוגמה ישראלית. חצי האי, ששטחו 4.500 מיל מרובעים (פי 4 משטחה של מדינת ישראל), שרצוצה החוף הצפונית שלו היא מישור, שרובו חול, ופנים הארץ הררי ועשיר במחצבים, הוא בעל אוכלוסיה דלילה מאד. עד עתה ניצלו המצרים חלק זעיר מאוצרות סיני — מחצבים וקידוחי נפט קטנים. אך בחלקו המכריע נשאר חבל ארץ זה שומם ופראי.

עתה העמידה ממשלת מצרים לפניה את פעולות פיתוח הנגב הישראלי כדוגמה. צעד ראשון: הבטחת קיומה של אוכלוסיה קטנה באופן יחסי, אך גדולה פי כמה מהאוכלוסיה הנוכחית, שתהווה בסיס להתרחבות נוספת. עבודת תיכון ראשונה כבר הוצאה לפועל; זו תבטיח מקורות מים למתישבים, שיהיו בעיקרם חקלאים. אחרים יבואו מתישבים שיעסקו בפיתוח איצרות סיני האינדירליים.

מתנת או"ם. את בעיית ההוצאות הגדולות, הכרוכות בתוכנית פיתוח מרחיקת לכת, פתרה מצרים בצורה הפשוטה ביותר. היא הפכה את קללת רבבות פליטי ארץ-ישראל היושבים ברצועת עזה לברכה. היא הציעה ליישבם במדבר סיני בתנאי שאו"ם ישלם לה (למצרים) את ההענקות הגדולות, המוצאות עתה להת- זקת הפליטים במחנות.

לערבים רבים, הנמצאים עתה במדינת ישראל, לא היה משום הפתעה גדולה בעצם התוכנית המצרית. במשך זמן רב רווח ביניהם הבטחון שממשלת ישראל תודע לנצל את כספי או"ם, המוצאים על הפליטים, לסובת תוכנית פיתוח הנגב שלה, על ידי יישוב הפליטים באזור מרוכז בנגב. במקום זה, ילכו כספים אלה למצרים. "עכשיו גם לערבים תהיה סיכמה יפה", הם מתלוצצים, "כל הפליטים יתחילו לרוחם היי דרומה וסיני" ולמצרים תקום שרשרת של יושבי-משלט נגד ישראל — הכל חינוג, מתנת או"ם.

הברחה

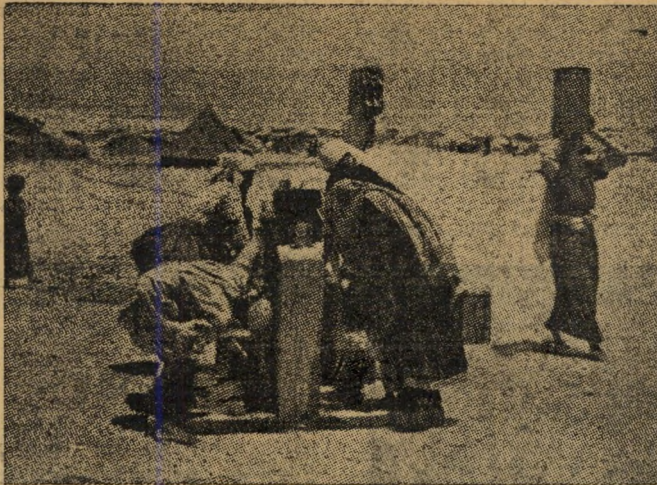
ישראל מרעילה מצרים

הקצין עלי עוסמן אינו מדינאי. הוא איש מקצוע גרידה, ומקצועו: מלחמה בהברחת סמים משכר רים למצרים. לכן, הוא מכריז בפומבי: "מי יתן ויחזרו ימי המנדט הצרפתי בלבנון...". אין לראות בדבריו שום ביטוי פוליטי משועבד לאינטרסים זרים. הוא רק מתנגע לשיחוף הפעולה ההדוק שהיה אז בין המשטרה הלבנונית (בפיקוד צרפתי) ובין המש- טרה המצרית, במלחמה בחשיש.

במצרים התפתח שוק גדול מאד של סמים משכר רים. שצורכיו הם בני כל השכבות החברתיות. הפור על הפשט נבמל טורס-סעיד משתמש בהם, כדי לש- כוח את כביבתו האספרותית, והאפנדי רודף ההילר לות רואה בהם תוספת חשובה לרשימת התענוגות.

הצרכות זו חייבת להסתפק, בעיקר, בתוצרת חוץ, כי יחידות משטרה רבות מספקות על האיזורים החק- לאים. גידול החשיש נעשה לרוב בשטחים קטנים ומוסוים; החשיש נזרע בתוך שדה של גידול אחר, כגון כותנה או צמח גבוה אחר, המסתיר אותו מן העין. כדי לגלות את איי החשיש האדום, משתמשת המשטרה המצרית באיורני תצפית. על כן מצאו הצר- כנים המצריים מקור אספקה חיצוני. המקור: הלבנון וטוריה.

עסק מכונים. בלבנון מהווה גידול החשיש מקור הכנסה חשוב מאד. ככל עסק מכונים רציני במדינת סחארים, הוא נמצא תחת חסותם של אנשים רמי מעלה. כך, למשל, ידוע כי מרכז החשיש בלבנון נמצא בשתי הערים וחלה ובעלבק, המיושבות ע"י מתואלים הנמצאים בחסות צבא המאודה, נשיא בית הנבחרים. ועל כן קצרה יד השלטון מהשיגם. אך לפי שעה אין ממשלת הלבנון ממלה כל רצון להתי- גרות בשתי המתואלים, המרוכזים לצאת בנושק נגד

מחנה במדבר: רבבות משפחות של פליטים מארץ ישראל, שנשאו את בתיהם בזמן הקרבות, מוחזקים עתה במחנות פליטים במדבריות מסביב לגבולות ישראל ע"י מוסדות או"ם וקרנות צדקה פרטיות.

היגיינה אלמנטרית. היא פלחית, בת פלחים, ומעולם לא שמעה אלא על הרפואות הפשוטות ביותר. עתה משתדלים רופאים מתנדבים ללמד את אמצעי השמירה על החיים והבריאות, שערכם במחנה כאפט.

חולה שחפת. פליט צעיר זה, נגוע ריאות, מוסיף רק למטריות הוריו. לא מעטים מבין הפליטים חיו לפנים בתנאים שהיו, אם לא מזרחיים, הרי לפחות יותר נוחים מתנאי המחנות האיומים והמנוונים.

ממתנינים בלי סוף. חיים של ניוון ואפט מעשה מעיקים על יושבי המחנות. הגברים יושבים באבק וזומומים מזימות או מחפשים פרנסה, והנשים ממתנינות באהלי האימיניסטיצה לטיפול רפואי, או לקבלת לחם חסד. עתה הבטיחו לישיבם בסיני ומקוותיהם תלויות בחסדי מצרים.

כל נסיון של שלילת זכותם הדמוקרטית כעם חפשי לגול חשיש.

לפני זמן קצר העזו ציר לבנוני מתקדם בשם כמאל גיובלאט (צעיר דרווי אופוויציונר, השונא שגאה עזה את ראש הממשלה ריאד אל-סולח) לפרסם בע- תונות פנייה לממשלה, לדרוש מצבלי המאדה לגלות את סודות גידול החשיש במחוז הנמצא בחסותו, והסר למשמעתו. כולנו יודעים, הוא אמר, "היכן נמצא החשיש, היכן הוא נזרע, כיצד מבריחים אותו ומי המפקח על פעולות אלה. הרי זה מגוחך לראות את הגינדרמיה (המשטרה) כשהיא שמה ידה על איש מסכן, שנתפס עם 20 גרם חשיש, בשעה שהיא מעלימה עין מטוננות רבות ושקים מלאי חשיש לרוב". הדברים הגיעו כמעט עד סכסוך דיפלומטי בין מצרים והלבנון, לאחר שעתונאי מצרי נודע פרסם מאמר, בו האשים במישרין את ממשלת הלבנון בעיר דוד הגידול ומסחר החשיש. הרי המאמר נשמעו גם בישיבת הוועדה המדינית של הליגה, בה נתקבלה הח- לטה לאסור גידול זה. ראש המחלקה המצרית למל- חמה בסמים משכרים (שנסודה ע"י הקצין הבריטי ג'ון ראסל באשא), הקולונל עבד אל-עזיז ספואת מסר כי בסוריה ובלבנון בלבד הגיעו שחתי הגידול לי 80 אלף דונם. לעומת 33 אלף בסוף 1949. יבול קציר 1950 היה 720 טון בזמן, שלדברי הקולונל ספואת נתפסה כמות של 15 טון בלבד.

רכבת הפליטים. אך החלטות והספות מוסר אלו אינן משפיעות על הסוחרים הלבנוניים והאיני טרטים הענקיים המארגנים את הברחת החשיש ומכי רתו. הסמים ממשיכים להגיע בכמויות גדולות למצ- רים. הפליטים מארץ-ישראל ממלאים עתה תפקידים ראשיים במערכת ההברחה דרך ממלכת הירדן ויש ראל, הם מכירים היטב את דרכי המעבר לשיירות בהרי יהודה ובמדבריות הנגב עד מדבר סיני, ולעתים קרובות מצטרפים לרכבת הפליטים שבין חברון ועזה, דרך באר-שבע.

עד אשר מגיעה הסחורה למצרים, חלה עליה פני טסטית במחירים: חשיש הנמכר בלבנון (ארץ מר צאו) בעשר לירות, לערך, הקילו — משלמים בעבורו 100 לירות למצרים. האופיום (תוצרת תורכיה) נמ- כר בלבנון ב-40 לירות ובמצרים הוא מכניס לב- עליו עד 150 לירות.

פעולות קומנדו. אין רכבת הפליטים דרך ההב- רחה היחידה, המביאה את החשיש למקום המיועד. כמויות גדולות מוברחות באניות ובסירות מחופי ה- ל בנגון למצרים, אטליה או דרום צרפת. בנובמבר 1950 נתפסה ליד חופי אלכסנדריה האניה התורכית ניטאן ועליה כמות גדולה של אופיום וחשיש. כוחות גדולים של המשטרה נאלצו להגן על הסמים (1.100 ק"ג שערכם נאמד ברכע מיליון לירות מצריות) שהור- דו מן האניה, לאחר שכששים אנשי קומנדו של המב- ריחים נכנסו לקרב אש עז עם כוחות המשטרה.

אך פעולות כה מותחות ומתקוות גדרות מאד במלחמה בהברחה. מצרים הקימה חיל משמר חופים מיוחד, המונה כמה אלפי איש מצוידים בסירות סוור קרביות, ואשר בראשו עומד יחיד שאוקי בלי, בן אחרי תו של נחאס באשא, ראש ממשלת מצרים. נוסף לחיל זה פועל חיל-ספר מיוחד על גבולות מצרים במערב (מדבר סהרה) ובמזרח (מדבר סיני). עבודתם אינה קלה ביותר, כי גידול החשיש, המסחר בו והברחתו אינם נחשבים לפשע מוסרי בארצות ערב. אפילו מכוניתו של האמיר נאייף, בנו של המלך עבדאללה, נתפסה עם שלושה שקים מלאים חשיש.

כמו יפאן בסין. בזמן האחרון לא הפסיקה העי- תונות הלבנונית את שתיקתה על נושא כאוב זה. אחרי חקירות ובידקות רבות, גילו אנשי המשטרה הלבנונית, סוף סוף, את מקור החשיש האמתי החשיש הנכנס מצררייה הוא ישראלי; לא לבנוני. 80% מן הסם המר- ציל את מצרים הוא חשיש יהודי! לפי דברי אליאד, שבועון המופיע בבירות: "ישראל לקחה על עצמה בזמן האחרון את תפקיד הפצת הסמים המשכרים במצרים, לפי דוגמת פעולתה של יפאן בסין".

אולם המצרים אינם כה טשטים והענונות המצרית ברובה ממשיכה עדיין לתקוף את הלבנון, אם כי מי- עמים מדיניים, חיצוניים ופנימיים כאחד, מעוניינים חוגים מסויימים במצרים לשכנע את העם המצרי ואת העולם הרחב, כי ישראל קמה על מצרים להרעילה. בהוכחה מוחשית, פרסם השבועון המצרי, אנכבאר אל- יום סקירה על הברחת החשיש בלחית תמונתו של צעיר יהודי, שברח מישראל למצרים. "במו עיני ראיי תי עשרות מפעלי חשיש בשראל", ססר, לפי דברי אנכבאר אל-יום, הצעיר היהודי.

ישראל: חולייה בשרשרת. אך למעשה יוד- עת משטרת מצרים, כי אין זה אלא תכסיס פוליטי, פעולות משטרת ישראל נגד המבריחים ידועות היטב, ואנשי המחלקה המתנגעים לימי המנדט הצרפתי בל- בנגון, מתנגעים באותה מידה לשיחוף הפעולה, שהיה בין משטרת ארץ-ישראל ובינם נגד המבריחים. "כל הענין הוא שרשרת", הסביר קצין בא בימים, שכבר ראה שנים רבות של שירות במחלקת הסמים המשכרים המצרית, "יש שלוש חוליות: סוריה-לבנון- תורכיה, ישראל ומצרים. החוליה השניה ישראל היא המקשרת בין היצדן והצרכן, כל זמן שלא תהא חלק בלתי-נפרד ופעיל במלחמה נגד המבריחים, יגיע החשיש לחוליה השלישית: מצרים."